

трьома і більше дітьми не перевищують 6%. Кожна десята сім'я в Україні є неповною: у місті таких 12%, на селі – близько 7%. У більшості неповних родин (88,5%) дітей виховує мати. Народжуваність дітей з кожним роком скорочується, кількість офіційних шлюбів зменшується, але зростає кількість дітей, народжених матерями без реєстрації шлюбу (майже 17% від загальної кількості новонароджених дітей). На жаль, можна говорити про певну трансформацію інституту сім'ї, що значною мірою зумовлено погіршенням економічних умов її життєдіяльності.

Однією з причин одностаттєвості або бездітності в Україні є нестабільність самого шлюбу, невпевненість жінки в тому, що він не розпадеться, високий рівень конфліктності тощо. Водночас матеріальна допомога держави у зв'язку з народженням дитини настільки мала, що не стимулює жінок до народження дітей та фактично не покриває витрат на це. Тенденція зменшення кількості дошкільних установ, надмірне підвищення цін на дитячі товари, зростаючі вимоги майбутніх батьків до матеріального та культурного рівня життя, прагнення батьків матеріально забезпечити дітей у перспективі та багато інших причин зменшують сенс реалізації потреби сім'ї в дітях, що є однією з найважливіших у структурі потреб особистості.

Висновки з даного дослідження. Резюмуючи зазначимо, що радикальні зміни в суспільстві торкнулися всіх сфер людського життя, передусім відбилися на становищі сім'ї. Самітні жінки з дітьми, жінки-пенсіонерки переважно опинилися за межею бідності.

Перспективи подальших розвідок. Очевидно, що ці нагальні соціальні проблеми потребують негайного втручання держави, започаткування та постійного проведення ефективної державної соціальної політики щодо підтримки сім'ї, дітей та соціально-незахищених верств населення.

Список використаних джерел

1. Гендерний паритет в умовах розбудови сучасного українського суспільства. – К.: Столиця, 2002.
2. Лаврінченко Н. Особливості життєдіяльності сім'ї в умовах трансформації українського суспільства / Лаврінченко Н. // Українське суспільство на порозі третього тисячоліття. – К.: Віпол, 1999.
3. Лаврінченко Н. В. Жінчина: самореалізація в семье и обществе (Гендерний аспект) / Лаврінченко Н. В. – К.: Віпол, 1999.
4. Кімелл М. Гендерване суспільство / Кімелл М. – К.: Сфера, 2003.

УДК: 378.046-021.68-051:821

Л.В. Чумак

СУТНІСТЬ СТРУКТУРНИХ КОМПОНЕНТІВ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВЧИТЕЛЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розглядається сутність поняття «професійна майстерність учителя». Подається тлумачення змісту аксіолого-андрагогічного, гносеологічного, конструктивно-технічного і праксеологічного структурних компонентів розвитку професійної майстерності вчителя світової літератури в системі післядипломної освіти, які доцільно опанувати фахівцю, щоб володіти (цінностями), знати (предмет), уявляти (діяльність), уміти (навчати).

Ключові слова: професійна майстерність, аксіолого-андрагогічний, гносеологічний, конструктивно-технічний, праксеологічний, структурний компоненти, учитель світової літератури, система післядипломної освіти.

Chumak L.V. The essence of the structural components of the professional skills of teachers of world literature in post-graduate education.

Annotation. This paper deals with the essence of the concept of «professional skills». Served interpretation of the meaning axiolo-ho-androho-hichnoho, epistemological, structural and technological and praxeological structural components of professional skill of teachers of world literature in post-graduate education, which it is desirable to learn the specialist to have (values) to know (subject), imagine (activities) able (to teach).

Key words: professional skills, axiolo-ho-androho-hichnyy, epistemological, structural and technical, praxiological, structural components.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Соціально-економічні зміни останніх десятиліть досить яскраво проявилися і в освітянській сфері, актуалізуючи потребу у зростанні інтелектуального та духовного потенціалу суспільства як одну з найважливіших соціокультурних проблем. Реформування, удосконалення й підвищення рівня якості системи освіти України спрямовані на підготовку педагогічних працівників, здатних реалізувати поставлені державою завдання.

Риси системної кризи сучасної технократичної цивілізації на новому витку суспільного розвитку зумовлюють загострення тенденцій деперсоналізації. «Знеособлення особистості вчителя проявляється в перебільшенні ролі технічних засобів навчання, абсолютизації освітніх технологій (особливо інформаційно-комунікаційних технологій та дистантного навчання), в підміні творчої праці вчителя механічним складанням програм, тестів, контрольно-вимірвальних матеріалів» [10, с. 29].

В умовах реалізації нової освітньої парадигми виникає необхідність в особистості вчителя-майстра, конкурентоспроможного в педагогічній діяльності, здатного адекватно сприймати інноваційні процеси в суспільстві та генерувати власні ідеї. Вектором інноваційних педагогічних напрямків є розвиток учителя нового типу, який не тільки відмінно опанував свій предмет та методику його викладання, а й володіє професійною майстерністю, має бажання постійно її вдосконалювати відповідно до вимог часу. Одним із шляхів вирішення проблеми, з нашої точки зору, є повернення до аксіологічних основ, акцентування значущості особистісного начала, посилення уваги до розвитку професійної майстерності вчителя світової літератури в системі післядипломної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню визначення сутності, природи і складових феномену педагогічної майстерності присвячено праці І. Зязюна, А. Макаренка, О. Мирошник, В. Семиченко, В. Сухомлинського, Л. Хомич та ін. Проблеми покращення педагогічної діяльності через обґрунтування основ і показників фахової майстерності вчителя опікувалися В. Буряк, О. Дубасенюк, Н. Ничкало, В. Сластьонін, Г. Тарасенко та ін. Аспекти післядипломної освіти вивчали В. Кремень, Ю. Кулюткін, В. Олійник, В. Онушкін, Є. Павлютенков, Н. Протасова та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Однак зазначена проблема потребує конкретного вивчення.

Формулювання цілей статті. Мета статті – визначити в педагогічній теорії сутність поняття «професійна майстерність» і структурних компонентів розвитку професійної майстерності вчителя світової літератури в системі післядипломної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Професійне вдосконалення педагога, оновлення професійних знань, опанування нових педагогічних технологій, застосування в післядипломному педагогічному процесі інноваційних методів і форм навчання як важливі умови модернізації освіти визначено у законах України «Про освіту» [7], «Про вищу освіту» [5], «Про загальну середню освіту» [6] тощо. Ефективну підготовку педагогічних працівників у Національній доктрині розвитку освіти виголошено керівним принципом державної освітньої політики та одним із центральних завдань вищої школи [13]. Тобто актуальність означеної проблеми в сучасних умовах визнано на державному рівні.

Розгляд поняття «професійна майстерність» і в «Українському педагогічному словнику» (1997 р.) [2], і в «Українському педагогічному енциклопедичному словнику» (2011 р.) [20] відсутній.

У «Глумачному словнику російської мови» С. Ожегова та Н. Шведової (2003 р.) термін майстерність висвітлюється як: «1. Уміння, володіння професією, трудовими навичками; 2. Високе мистецтво в будь-якій галузі. Тобто такий рівень виконання діяльності, який веде до високих результатів у цій сфері» [14, с. 345].

Феномен «професійна майстерність учителя» у «Педагогічній енциклопедії» (1965 р.) подається як «високе і постійно вдосконалюване мистецтво виховання і навчання, доступне кожному педагогу, що працює за покликанням і любить дітей. Педагог – майстер своєї справи – це фахівець високої культури, який глибоко знає свій предмет, добре знайомий з відповідними

галузями науки або мистецтва, практично розбирається в питаннях загальної та особливо – дитячої психології, досконало володіє методикою навчання й виховання» [15, с. 739].

В. Бондар [1] і Л. Карпова [9] називають її «соціально-психологічним утворенням», яке властиве особистості педагога. Р. Шакуров вважає, що професійна майстерність має базуватися на «високому духовному рівні, загальній культурі, педагогічному досвіді та притаманних педагогові особистісних якостях, що мають професійне значення» [21, с.31].

На думку О. Гури, «зростання професійної майстерності значно мірою залежить від того, наскільки кваліфіковано буде організовано цей процес, чітко й адекватно здійснюватиметься зворотній зв'язок, як ефективно спрацює система організаційно-методичних заходів, що забезпечують засвоєння і розвиток у викладача відповідних якостей і вмінь, сформованості рефлексії» [3, с. 102].

Отже, професійна майстерність учителя розуміється нами як реалізація вчителем висококласної компетентнісної педагогічної діяльності на основі системи знань, умінь, навичок, особистісних якостей і педагогічного досвіду.

Педагогічна діяльність учителя не може бути стереотипізованою. Масштабність проблеми опанування професійної майстерності вчителя світової літератури в системі післядипломної освіти дозволяє розглядати її вирішення як багатофакторний складний процес, що вимагає чіткого й обґрунтованого визначення сутності її структурних компонентів, які в процесі інтеграції і в певній системі будуть базою для розвитку розглянутого феномену. Вимоги до професійної майстерності педагога виражено через професійну компетентність і загальнокультурні компетенції, якими повинен володіти учитель гуманітарного профілю, – володіти цінностями, знати предмет, уявляти діяльність, уміти навчати.

Вважаємо правомірним, що розвиток педагога-майстра зумовлений синтезом цінностей, знань, уявлень, вмінь і навичок, які можна кваліфікувати як інваріантні (ними повинен володіти будь-який фахівець) і спеціальні. Тобто стрижневими компонентами професійної майстерності вчителя світової літератури в системі післядипломної освіти, з нашої точки зору, є ціннісні орієнтації дорослої людини (аксіолого-андрагогічний компонент), знання предмета (гносеологічний компонент), усвідомлені уявлення і педагогічна техніка (конструктивно-технічний компонент), уміння навчати (праксеологічний компонент). Їх змістові аспекти визначаються нами нижче.

В «Українському педагогічному енциклопедичному словнику» вказано, що «аксіологія (від гр. αξία – «цінність» і λόγος – «вчення») – це вчення про цінності, теорія цінностей. Аксіологія загальна вивчає цінності, їх ієрархію та системи. Аксіологія спеціальна, як сфера інтересу різних наук, розглядає властиві цим наукам цінності – моральні естетичні, економічні, пізнавальні» [20, с. 24]. «Аксіологія педагогічна» в указаному педагогічно-довідниковому джерелі тлумачиться як «напрямок галузі освіти, в якому розглядається вчення про цінності, зміст провідних педагогічних ідей і концепцій в різні історичні періоди в сфері вітчизняної і зарубіжної освіти (з точки зору їхньої відповідності чи невідповідності потребам суспільства і особистості)» [20, с. 24]. Поняття «ціннісні орієнтації» М. Дуранов визначає як «результат управління педагогічним процесом, пов'язаний з включенням самих цінностей у структуру особистості та керівництво ними у практичній діяльності» [4, с. 31].

В. Сластьонін значущими професійно важливими якостями вчителя називає педагогічну пильність і спостережливість; справедливість; педагогічний такт; організаторські здібності; професійну працездатність; товариськість; вимогливість; цілеспрямованість [19].

Отже, аксіологічне підґрунтя дозволяє використовувати певні важелі для спрямування відповідної мотивації. Ціннісні характеристики, професійні орієнтири і настанови вчителя світової літератури значною мірою розкривають світогляд фахівця, регулюють реалізацію професійної діяльності та поведінку. Важливими для вчителя-майстра цієї педагогічної галузі, з нашої точки зору, є розвиток таких його деонтологічних якостей, як готовність до самоосвіти й самореалізації, що сприяють активному стимулюванню педагога до особистого самовдосконалення, вольової саморегуляції та самоконтролю.

В «Українському педагогічному словнику» вказано, що «андрагогіка (від гр. άνήρ (άνδρος) – «доросла людина», αγωγή – «керівництво, виховання») – педагогіка дорослих, одна з педагогічних наук, яка займається дослідженням проблем освіти, самоосвіти й вихованням

дорослих. Завданням андрагогіки є опрацювання змісту, організаційних форм, методів і засобів навчання дорослих, використання для цієї мети засобів масової інформації, радіо й телебачення; визначення оптимальних інтервалів між періодами інтенсивного навчання, функціонування професійних курсів залежно від характеру виробництва» [2, с. 25].

Отже, аксіолого-андрагогічний структурний компонент розвитку професійної майстерності вчителя світової літератури в системі післядипломної освіти ми розуміємо як його любов до дітей, мотивацію та готовність до педагогічної діяльності й творчості, цінності (моральні, етичні) й ціннісні орієнтації (національно-патріотичні, громадянські), деонтологічні якості (відповідальність, дисциплінованість, вимогливість, характерність, інтелігентність, здатність самостійно оцінювати й будувати свою діяльність відповідно до професійного зростання, самовдосконалення, саморегуляцію, самоконтроль тощо) дорослої людини.

Термін гносеологічний (від гр. γνῶσις – «пізнання» і λόγος – «вчення, наука») в «Українському педагогічному енциклопедичному словнику» тлумачиться як «теорія пізнання, розділ філософії, в якому вивчаються проблеми природи пізнання і його можливостей, відношення знання до реальності, досліджуються всезагальні передумови пізнання, виявляються умови його достовірності та істинності» [20, с. 99]. З нашої точки зору, його складовими є: а) спеціальні знання – знання предмета «світова література», знання з педагогіки, психології, методики навчання; б) швидке і творче оволодіння методами і формами навчання з метою прийняття обґрунтованих рішень щодо їх реалізації, винахідливість у засобах навчання; в) знання, що лежать в основі власної пізнавальної діяльності, які забезпечують нагромадження плідної інформації, чутливість педагога до способів її отримання. «Функція знань полягає в обслуговуванні виконавської активності суб'єкта діяльності. У Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті вказано, що «на основі знань відбувається пошук шляхів і способів вирішення практичних завдань, визначення необхідних дій для досягнення результату, його передбачення і оцінка» [13, с.5].

Отже, гносеологічний структурний компонент розвитку професійної майстерності вчителя світової літератури в системі післядипломної освіти розглядається нами певним цілісним утворенням з безліч пов'язаних між собою елементів, а саме: система знань з предмета «світова література», професійна специфіка евристичності мислення, знання змісту професійної діяльності та змісту розв'язуваних педагогічних завдань; широка ерудиція; пошук і прийом інформації, її переробка тощо.

За визначенням М. Моїсеєвої, «конструктивізм – це теорія генезису знань про речі, генетична теорія пізнання. Для конструктивізму знання характерним не є образ зовнішньої реальності, а функція пізнавального процесу. Знання створюються індивідом через його взаємодію з навколишнім світом» [8, с. 36]. На нашу думку, конструктивізм висвітлює навчання як активний пізнавальний процес, під час якого студент будує нові знання, висуває гіпотези, приймає рішення, створює нові ідеї, погляди, спираючись на власні думки, власне бачення проблеми, виходячи за межі раніше одержаної інформації, фактів і понять.

О. Морев вважає, що «людина, яка володіє конструктивними вміннями, здатна активно і незалежно мислити, вмє творчо вирішувати трудові завдання, шукати нові варіанти вирішення різних ситуацій, зможе в подальшому працювати на певному рівні, який відповідає вимогам сучасного суспільства» [12, с. 5].

Поняття «технічний» у контексті нашого дослідження ми розуміємо як володіння педагогічної технікою. Поняття «техніка педагогічна» в «Українському педагогічному енциклопедичному словнику» подано як «комплекс знань, умінь і навичок, необхідних педагогу для чіткої й ефективної організації навчальних занять, ефективного застосування на практиці обраних методів педагогічного впливу як на окремих учнів, так і на дитячий колектив у цілому. Складові елементи техніки педагогічної – володіння мистецтвом спілкування з дітьми, вміння керувати своєю увагою та увагою дітей; здатність за зовнішніми ознаками поведінки дитини визначати її душевний стан; почуття темпу в педагогічних діях тощо. Велику групу умінь і навичок педагогічної техніки становлять прийоми виразного показу (демонстрації) учителем певних почуттів свого суб'єктивного ставлення до тих чи інших дій дітей або проявів ними моральних якостей. Важливе значення для педагогічної техніки має володіння культурою мови» [20, с. 457].

Від рівня розвиненості конструктивно-технічного компонента залежить ефективність використання різних видів знань, які можуть залишатися мертвим капіталом або активно включатися в обслуговування всіх напрямків професійної діяльності вчителя-майстра. Психологічним механізмом реалізації його реалізації є уявне моделювання освітнього процесу. Конструктивно-технічні здібності забезпечують стратегічну спрямованість діяльності та виявляються в умінні орієнтуватися на кінцеві цілі й перспективи, вирішувати актуальні завдання, реалізувати тактичні цілі, а саме: структурування курсу, відбір змісту і вибір форм проведення уроків. З точки зору результату майбутньої діяльності проєктивні здібності визначаються особливою чутливістю до конструювання педагогічної колії, усвідомлення шляху від незнання до знання через послідовну побудову занять у часі і просторі, аналізування відповідності результату плану, прогнозування, визначення перспектив, здатність відокремлювати і вирішувати головне в цей момент від побічного, що може почекати, дозування при передачі знань, умінь, навичок. Креативність конструктивно-технічного компонента надає можливість мислити, узагальнювати на основі недостатнього кола ознак, створювати нові сполучення, використовуючи наявну інформацію.

Отже, конструктивно-технічний компонент розвитку педагогічної майстерності вчителя світової літератури в системі післядипломної освіти ми розглядаємо як наявність задатків і здатність до професійної діяльності та самоосвіти; педагогічну техніку, проєктивні, комунікативні й організаторські здібності, усвідомлене уявлення стратегічної лінії педагогічної діяльності.

«Праксеологія (від гр. πράξις – «дія» та λόγος – «мова, вчення») – галузь досліджень, що вивчає людську діяльність, зокрема в аспекті її ефективності» [16], тобто наука про принципи й методи ефективної, раціональної та якісної діяльності. Т. Пщоловський розглядає означене поняття як «граматику дії», «взаємодію теорії з практикою», «життя в діяльності» [17], Т. Котарбинський подає його як «практичний реалізм» [11]. Предметом педагогічної праксеології – нової галуззі педагогічної науки – є «дослідження закономірностей та умов раціональної й успішної діяльності педагога» [11, с. 9].

З погляду М. Скрипник, «праксеологічна складова парадигмальних засад сучасної андрагогіки переводить буттєву, пізнавальну та ціннісну підсистему на рівень практичного проєктування і втілення інноваційних освітніх систем навчання дорослих» [18, с. 28].

На нашу думку, дієвість і спрямованість знань на практичне використання проявляються у професійних і педагогічних уміннях вчителя, прийнятих рішеннях, педагогічному досвіді.

Отже, в контексті нашого дослідження розвитку професійної майстерності вчителя світової літератури в системі післядипломної освіти його праксеологічний компонент включає в себе професійні вміння (уміння створювати цілі, викладати, упроваджувати технології, аналізувати, прогнозувати, приймати рішення; педагогічні вміння (комунікативні, акторські, інформаційні) і свідоме спрямування зусиль фахівця на здобуття відповідного педагогічного досвіду для «концептуалізації» або самостійного вироблення засобів ефективного розв'язання освітніх завдань.

Висновки з даного дослідження. Таким чином, з нашого погляду, розвиток професійної майстерності вчителя світової літератури в системі післядипломної освіти є постійним процесом оволодіння фахівцем системою психологічних і педагогічних знань, умінь і раціонального використання особистісного потенціалу, індивідуальних особливостей творчої самореалізації у професійній діяльності, які визначають результативність праці. Рівень розвиненості аксіолого-андрагогічного, гносеологічного, конструктивно-технічного і праксеологічного структурних компонентів професійної майстерності педагога визначає професіоналізм учителя-майстра, який може повною мірою реалізуватися лише за умов їх системної реалізації.

Перспективи подальших розвідок. Подальшими перспективними напрямками означеної діяльності, на нашу думку, можуть бути дослідження структурних компонентів розвитку професійної майстерності вчителів технічного профілю, викладачів вищих навчальних закладів; обґрунтування направленості на поновлення змісту освіти і методів

навчання; передбачення поглиблення фахового навчання вчителя в системі післядипломної освіти з можливістю підкреслення загальнолюдського характеру наукових знань.

Список використаних джерел

1. Бондар В. Управління формуванням професійної компетентності вчителя / Володимир Бондар // Освіта і управління. – 2006. – №2. – С. 20-27.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997 – 376 с.
3. Гура О. І. Психолого-педагогічна компетентність викладача вищого навчального закладу: теоретико-методологічний аспект : монографія / О. І. Гура. – Запоріжжя : ГУ «ЗІДМУ», 2006. – 332 с.
4. Дуранов М. Е. Профессионально-педагогическая деятельность и исследовательский подход к ней : монография / М. Е. Дуранов. – Челябинск: ЧГАКИ, 2002. – 276 с.
5. Закон України «Про вищу освіту» // Освіта України, 2002. – № 17. – С. 2-8.
6. Закон України «Про загальну середню освіту» // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України, 1999. – № 15. – С. 6-31.
7. Закон України «Про освіту». – К. : Концепції педагогічної освіти, 1996. – С. 20-88.
8. Интернет-обучение: технологии педагогического дизайна / под ред. М. В. Моисеевой. – М. : Издательский дом «Камерон», 2004. – 216 с.
9. Карпова Л. Г. Формування професійної компетентності вчителя загальноосвітньої школи: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / Л. Г. Карпова. – Харків, 2003. – 20 с.
10. Кольчева З. И. Социально-педагогическая компетентность как основа формирования личности учителя / Кольчева З. И., Суртаева Н. Н. // Человек и образование: Академический вестник Института педагогического образования и образования взрослых РАО. – 2013. – № 1 (34). – С. 29-32.
11. Котарбинский Т. Трактат о хорошей работе / Т. Котарбинский. – М. : Экономика, 1975. – 271 с.
12. Морев О. О. Управління розвитком конструктивних умінь молоді у процесі трудової діяльності : монографія / Морев О. О. – Херсон: Айлант, 2007. – 168 с.
13. Насырова Э. Ф. Критерии и показатели оценки уровня профессиональной подготовки будущих учителей технологии при модульном обучении / Насырова Э. Ф. // Современные исследования социальных проблем (электронный научный журнал). – 2012. – №1(09) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.sisp.nkras.ru.
13. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті // Освіта. – 2001. – № 60-61. – С. 2-6.
14. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка: 80 000 слов и фразеологических выражений / С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова ; РАН, Ин-т русского языка им. В. В. Виноградова. – 4-е изд., доп. – М. : ИТИ Технологии, 2003. – 944 с.
15. Педагогическая энциклопедия. – Т.2. Ж – Мясищев. – М. : Изд-во «Сов. энциклопедия», 1965. – 911 с.
16. Праксеология // Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : uk.wikipedia.org/wiki/Праксеология.
17. Пщоловский Т. Принципы совершенной деятельности. Введение в праксиологию / Т. Пщоловский [пер. с польск.]. – К., 1993. – 271 с.
18. Скрипник М. Джерела андрогогічних знань. Праксеологічні настанови Василя Сухомлинського для підвищення кваліфікації педагогів / Скрипник М. // Управління освітою (Шк. світ). – 2008. – № 23. – С. 25-30.
19. Слатенин В.А. – М. : Издательский Дом Магистр-пресс, 2000. – 448 с.
20. Український педагогічний енциклопедичний словник. Видання друге, доповнене й виправлене – Рівне: Волинські обереги, 2011. – 552 с.
21. Шакуров Р. Х. Творческий рост педагога / Р. Х. Шакуров. – М. : Знание, 1985. – 167 с.

УДК 378 + 371.013

Ю.А. Шевченко

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ДО КЕРІВНИЦТВА УЧНІВСЬКИМ КОЛЕКТИВОМ

Анотація. Керівна позиція вчителя у процесі взаємодії з творчим колективом, щільно пов'язана з невпинним творчим пошуком і націлена на діяльність у постійно змінному середовищі. Професійно підготовлені студенти музично-педагогічних спеціальностей відчують певні труднощі у вирішенні практичних завдань роботи з дитячими музично-інструментальними колективами.

У статті розглядаються проблеми підготовки майбутніх учителів музики до практичних форм набуття досвіду організації художньо-творчої діяльності дитячих музично-інструментальних колективів.

Ключові слова: майбутній вчитель, практичний досвід, художньо-творча діяльність, учнівський колектив.

Shevchenko Yu. A. Features of preparation of the future teachers of music to the leadership of the student team.